

міжнародним співтовариством досягнень України у справі захисту національних меншин і забезпечення релігійних свобод.

Історія Всесвітньої Ради християн і євреїв сягає корінням першого року по II Світовій війні. Саме тоді, 1946 р., в Оксфорді зібралися релігійні ієрархи, політичні та громадські діячі, аби проголосити, що “мир і безпека ніколи не прийдуть на Землю доти, доки людина, поза її віросповіданням і кольором шкіри, не зможе ступити на будь-який клаптик земної кулі й засвідчити: “Це мій дім!” Серед учасників конференції були й жертви холокосту, і видатні християнські мислителі, такі як Рейнольд Нібур, чий міркування про “потенційну добродішність кожної окремої людини і потенційну ворожість людей загалом” увійшли у скарбницю світової філософії. І саме тоді, коли печі крематоріїв по всій Європі ще не встигли вихолонуті, свідомі власної відповідальності священики й рабини, політики й філософи почали надважку працю з віднайдення коренів катастрофи, яка не повинна повторитися. Наступного, 1947 р., ці люди ухвалили десять пунктів Сілісберга – за назвою села в серці Швейцарської Конфедерації. “Пам’ятай, – проголошувалося в цьому документі, – що один Бог звертається до нас через Старий і Новий Заповіти, що Ісус був народжений єврейською матір’ю, що головна заповідь християнства – любити Господа і свого Близького – накладає зобов’язання на християн і євреїв у всіх людських стосунках без жодного винятку.

Більш ніж півстоліття, які минули відтоді, були позначені радикальними змінами у стані іудео-християнського діалогу. За цей час відбувся Другий Ватиканський собор з його рішучим засудженням антисемітизму та антиіудаїзму, з’явилися документи різних християнських церков, глибокі й безжально-відверті праці католицьких, протестантських і православних богословів. За цей час було проведено безліч зустрічей і конференцій. Сама Всесвітня Рада християн і євреїв переїхала з Лондона до Німеччини, і її головний офіс розмістився в будинку, який належав Мартіну Буберу, визначному єврейському філософові, чий внесок в осмислення культури діалогу важко переоцінити. Тепер Рада складається з 29 національних організацій, серед яких віднедавна й Україна. Учасники форуму прагнуть не злиття іудеїв і християн, а утвердження їхньої самтотожності й намагаються допомогти християнам стати ще кращими християнами, а іудеям відповідно – ще ліпшими іудеями.

З подій релігійно-суспільного життя за кордоном слід відзначити ситуацію в Югославії, де 85-річний патріарх Сербський Павло (Стойчевич) відкрито й рішуче виступив проти режиму С. Милошевича. Патріархові вдалося посадити за стіл переговорів діячів опозиції, які, здавалося б, остаточно пересварилися між собою, і стати символом антимилошевицького руху. Заяви патріарха викликали люті проурядових кіл, проти Сербської церкви зорганізовано наклепницьку кампанію аж до звинувачень в... американськості. Але патріарх не припиняє обстоювати свою точку зору, згідно з якою нинішній режим має полишити політичну сцену й поступитися місцем урядові, який би користувався довірою нації і зумів покласти край тривалій кризі.

З міжнародних релігійних документів цього літа варто, видається, звернути увагу на спільну заяву, підписану президентом Ради Європейської єпископської конференції Римо-Католицької церкви, архієпископом Праги кардиналом Милославом Влком та президентом Конференції Європейських церков, православним митрополитом Єремією. Документ цей присвячений гідності жінки. “Всі Церкви, – підкреслюється в ньому, – повинні відкрито заявити, що будь-яка форма насильства щодо жінки є гріхом перед Богом”.

ТАБЛИЦЯ ЗМІН МЕРЕЖІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

(дані на 1 січня відповідного року)

НАЗВА ЦЕРКВИ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
П РА В О С Л А В ’ Я								
УПЦ Київського Патріархату	--	1792	1944	1798 /14	1353 /31	1561 /30	1956 /21	2261 /9
УАПЦ	1489	672	283	612 /10	1204 /17	1180 /4	1082 /3	1045 /4

УПЦ Московського Патріархату	5469	5666	5841 /205	6046 /205	6607 /67	6952 /66	7512 /29	8083 /85
Російська Православна Вільна Церква (закордонна)	8	10	8	8/2	8/2	8/2	9	9
Руська Православна Церква	2	4	3	4	4	1	-	-
Древле Православна Церква	1	1	-	-	-	-	-	-
Незалежні Православні громади	-	-	2	2	1	1	3	3
Апокаліптична Православна Церква	1	2	3	3/1	3/1	4	4	3/1
Грецькі Православні громади	--	--	--	1/1	2/1	2/1	2/1	2
ТЕЧІЇ ПРАВОСЛАВНОГО КОРИННЯ								
Російська Православна Старообрядницька Церква (білокриницька згода)	44	48	47	36/15	39/13	50	45/10	48/4
Руська Православна Старообрядницька Церква (безпопівська згода)	14	14	12	4/9	6/7	12	6/6	6/6
Істинно Православна Церква	1	3	4/1	7/1	15/2	17	24/1	28/1
Духовні християни-молокани	4	4	3	3/1	3/2	5	4/1	4
Інокентіївці	1	1	1	0/1	0/2	2	-/1	-/1
Іоаніти	--	2	--	--	--	--	-	-
Назаряни	--	6	8	3/5	3/5	7	4/5	4/5
КАТОЛІЦИЗМ								
Римо-католицька Церква	452	531	606	663/ 20	708/ 21	747/ 4	772	802
Українська греко-католицька Церква	2643	2860	2952	3071 /59	3101 /46	3164 /11	3227 /8	3301 /14
МОНОФІЗИТИ								
Вірмено-апостольська Церква	4	6	10	10	11	12	14	15
Вірмено-католицька Церква	1	1	1	1	1	1	1	1
ПРОТЕСТАНТИЗМ								
Німецька Євангелічно-лютеранська Церква	5	10	13	18	30	26	29	35/2
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
Українська євангелічно-лютеранська Церква	--	--	2	3	3	4	7	10
Шведська лютеранська Церква	--	1	1	1	1	1	1	1
Пресвітеріани	1	--	2	8	11	13	20	25
Українська Євангелічно-Реформатська Церква	--	1	1	2	2	2	2	2/1
Закарпатська реформатська Церква	91	94	92	93	101	103	102	103/1
Всеукраїнський Союз	1127	1261	1348	1423	1516	1623	1745	1840

об'єднань християн-баптистів (ЄХБ)				/83	/77	/44	/57	/41
Рада Церков ЄХБ	44	103	35	3/48	3/40	45	4/33	6/42
Незалежні громади ЄХБ	21	--	29	33/18	22/21	48	41/20	68/8
Братство незалежних церков і місій ЄХБ	--	2	--	--	19/7	20	19/7	22
Корейська баптистська Церква	--	--	1	1	1	1	1	1
Собор незалежних євангельських церков України	-	-	-	-	1	1	3	4
Собор незалежних християнських церков України	-	-	-	-	2	2	2	2
Незалежні громади євангелічних християн України	-	-	-	-	-	-	2	2
Об'єднання християнських церков «Слово життя»	-	-	-	-	-	-	5	5
Євангельські християни	13	47	34	39/31	47/26	81	63/37	63/5
Союз Християн віри євангельської (п'ятидесятники)	565	616	679	710/129	789/119	871/83	926/63	953/81
Союз вільних Церков християн віри євангельської	19	20	26	30/9	38/7	49	54/5	67/3
Незалежні громади християн віри євангельської	141	197	81	57/100	--	--	--	128/138
Громади п'ятидесятників-сіоністів	1	--	--	--	--	--	-	-
Громади харизматичного напрямку	24	31	41	78/20	62/6	69	68	117
Адвентисти сьомого дня	276	331	377	424/12	472/17	538/17	616/19	669/19
Адвентисти-реформісти	18	21	18	9/25	10/36	28	13/16	21/25
Громади християн сьомого дня	--	11/5	--	--	--	--	--	--
Свідки Єгови	366	411	448	183/325	211/328	256/315	282/284	301/214
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
Методистська Церква	3	3	3	5/1	6/2	8	6/2	9
Корейська методистська Церква	1	3	3	3	--	--	--	--
Меноніти	--	--	--	1	1	1	1	2
Незалежні громади протестантського напрямку	--	9	10	20/2	155/115	278	282/55	54/4
Громади Англiканської церкви	--	--	--	--	--	--	--	1
НЕОХРИСТІЯНСЬКІ ТЕЧІЇ								
Церква Повного Євангелія	3	21	31	56/2	85/1	105/5	157/3	199/5

Іудеохристиянство	-	2	4	4	4	6	9	15 / 1
Караїми	2	2	2	2	3	3	4	4
Кримчаки	-	1	1	1	1	1	1	1
Іслам	31	43	81	120 /1	178 /2	196 /44	260	264 /44
ТЕЧІЇ ЯЗИЧНИЦЬКОЇ ОСНОВИ								
Українські язичники (рідновіри)	--	--	--	1	1	1	1	1
Рідна Українська Національна віра	3	16	17	23 /6	28 /5	31	37	39/ 4
Слов'янські релігійні громади	--	--	1	1	1	2	2	2 / 1
ІНШІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ								
Велике Біле Братство	4	3	0/2	--	--	--	--	-- / 1
Святославна Церква	--	1	1	1	1	1	1	1
ДЕМОНІЧНИЙ КУЛЬТ								
Сатаністи	--	--	--	--	--	--	--/2	--
РАЗОМ	12 962	15 017	14 962	15 787 / 1197	17 046 / 1065	18 470 / 640	19 631 / 775	21018 / 825

Примітки:

1. Оскільки в офіційній реєстрації релігійних організацій протягом 1991-1995 років не існувало якогось єдиного стандарту, то в таблиці, при фіксації кількості релігійних організацій можливі деякі незначні погрішності, зокрема в інформаціях за 1991-1993 роки.

2. В чисельнику подаються офіційно зареєстровані релігійні організації, в знаменнику - ті організації, які, або подали заяви на реєстрацію, або офіційно не зареєструвалися, але інформують державні органи про свою діяльність. Прочерк в таблиці не означає, що в цей рік громада цієї конфесії не функціонувала. Вона просто могла ще не реєструватися, або бути знятою з реєстрації, але діяти.

3. В 1992 р. після об'єднання частини Української Православної церкви, вірної національним орієнтаціям в той час глави цієї церкви митрополита Філарета, з Українською Автокефальною Православною Церквою і утворення Української Православної Церкви Київського Патріархату існували певні труднощі у фіксації кількості організацій в різних церквах, оскільки на той час ряд громад не визначилися в своїй церковній належності. Тому тут можлива і подвійна реєстрація.

4. до релігійних організацій офіційна статистика відносить, окрім релігійних громад (парафій), також управлінські центри конфесій, монастирі, духовні навчальні заклади, недільні школи, місії.

Таблицю підготував **А.Колодний**